

PELGRIM, De, naam van een beweging van kunstenaars en literatoren en haar tijdschrift (driemaandelijks, 8 nummers, 1929-1931).

Werd in 1924 in Lier opgericht door **Felix Timmermans**, **Ernest van der Hallen** en **Flor van Reeth**. In 1926 verscheen het manifest van *De Pelgrim*, mede ondertekend door **Herman Deckers**, **Frans Delbeke**, **Gregorius de Wit**, **Paul Valvekens**, **Anton van de Velde**, **Dirk Vansina**, **Renaat Veremans**, **Gerard Walschap** en **Eugeen Yoors**. Andere bekende Pelgrims waren bijvoorbeeld **Jan Boon**, **André Demedts**, **Marnix Gijsen**, **Alfons Moortgat**, **Cyriel Verschaeve**, **Albert Servaes**, **Stan Leurs** en **Albert van Huffel**. Hun initiatief kaderde in een internationaal streven naar een vernieuwing van de christelijke kunst in Europa, waarbij de versleten neogotische canons zouden worden afgeworpen. Leidende Pelgrims werden beïnvloed door de ideeën van de Franse groep *l'Arche*, de Franse ontwerper en benedictijn dom **Bellot** en **Jacques Maritain** of onderhielden contacten met bijvoorbeeld de Nederlander **Jan Toorop**. Een belangrijke rol speelde hun spiritueel raadgever, de jezuïet **Leonce Reypens**. De kunstenaar moest voortaan vanuit zijn geloof authentieke religieuze kunst brengen, zonder dogmatisch te zijn. Zij streefden naar vernieuwing, maar bleven geworteld in de traditie. Inspiratie vonden *De Pelgrims* in de liturgische beweging, maar ze sloten niet aan bij de Katholieke Actie. Uiteindelijke bedoeling was het katholieke Vlaanderen te dienen. Vlaanderen was door kunst groot geworden (Middeleeuwen, **Rubens**), nu zou dat opnieuw gebeuren. Na twee opmerkelijke tentoonstellingen (1927 en 1930) viel de groep eind 1930 echter uit mekaar, maar **Timmermans**, **Van der Hallen**, **Van de Velde** en **Vansina** verenigden zich in 1935 rond het tijdschrift *Volk* en volgden gedeeltelijk dezelfde richting.

LITERATUUR: 'De Pelgrimsbeweging', in speciaal nummer van *Vlaanderen*, jg. 19, nr. 112 (mei-juni 1970); – **J. Zagers**, *De Pelgrimsbeweging, een Vlaams katholieke kunstkring, 1924-1930*, 1984; – *Biografisch repertorium Pelgrimbeweging*, 1990; – *Neogotiek versus Pelgrim*, 1992.

JAN DE MAEYER